NORAKSTS
Lieta Nr.A42491006
A247-08/10

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2008. gada 10.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis A. Vīksne,

Piedaloties pieteicējam *M.B.*,
Atbildētāja pusēs pieaicinātās iestādes Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas pilnvarotajam pārstāvim Valdim Ulmanim,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pamatojoties uz *M.B.* pieteikuma par Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2006.gada 8.februāra lēmuma Nr.28 (punkts 8.1.3) atcelšanu, labvēlīga akta izdošanu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 8.februārī Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisija (turpmāk - Atbildētājs) pieņēma lēmumu Nr.28 (punkts 8.1.3) piedāvāt *M.B.* (turpmāk - Pieteicējs) vienistabas dzīvokli bez ērtībām, nosakot tam sociālo statusu, pamatojoties uz likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām" 5.panta pirmo daļu, 10.panta trešo daļu un Rīgas domes 2005.gada 12.jūlija saistošo noteikumu Nr.6 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība" 4.3.2.apakšpunktu (turpmāk arī- Lēmums).

[2] 2006.gada 24.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Pieteicēja pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Pieteicējs norāda, ka nav bijis ļaunprātīgs dzīvokļa nemaksātājs visu laiku.

[3] 2006.gada 21.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Atbildētāja paskaidrojums. Atbildētājs pieteikumu neatzīst un norāda uz turpmāk minētajiem apstākļiem.

[3.1] Atbildētājs nav tiesīgs pēc saviem ieskatiem papildināt vai pārgrozīt likumos noteikto kārtību kādā pašvaldība ir tiesīga izīrēt tās valdījumā vai īpašumā esošās dzīvojamās telpas.

[3.2] Lēmums ir pamatots arī ar lietas faktiskajiem apstākļiem, t.i., apsekojot Pieteicēja dzīvesvietu konstatēts, ka personas aizņemtais dzīvoklis piepildīts ar atkritumiem, gultasvietai ir izbrīvēti 2 m^2, dzīvojamā telpa faktiski neatbilst sanitārām normām.

[4] Pieteicējs tiesas sēdē prasījumu uzturēja saskaņā ar pieteikumā norādīto motivāciju, precizētajā prasījumā *(lietas 74.-75.lapas)* norādīja, ka vēlas, lai viņam tiktu piešķirts vienistabas labiekārtots dzīvoklis un prasījumu papildināja ar lūgumu par sāpju naudas piešķiršanu Ls 100000,- apmērā. Minētā summa piešķirama viņam par valsts pārvaldes nodarīto morālo kaitējumu.

Atbildētāja pārstāvis tiesas sēdē prasījumu neatzina, balstoties uz administratīvajā aktā un paskaidrojumos norādītajiem argumentiem, kā arī paskaidroja, ka tiesvedība daļā par morālo kaitējumu izbeidzama, jo neattiecas uz lietā izskatāmajiem faktiskajiem apstākļiem.

Motīvu daļa

[5] Uzklausījusi administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un iepazinusies ar lietas materiāliem, tiesa atzīst, ka daļēji pieteikums pamatots un tādēļ daļēji apmierināms.

[6] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 250.panta pirmo daļu, tiesa taisa spriedumu, pārbaudījusi, vai:

1) administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus;

2) administratīvais akts atbilst materiālo tiesību normām;

3) administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības.

[7] Pieteicēja pieteikumā un prasījuma papildinājumā norādīti vairāki prasījumi:

1) atcelt 2006.gada 8.februārī Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas pieņemto lēmumu Nr.28 (punkts 8.1.3), ar kuru tika nolemts piedāvāt *M.B.* vienistabas dzīvokli bez ērtībām, nosakot tam sociālo statusu;

2) uzlikt par pienākumu Rīgas domei piešķirt *M.B.* vienistabas dzīvokli ar ērtībām un atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 100000,-apmērā.

[8] Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta praksē ir atzīts, ka „*skatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, nelabvēlīgais administratīvais akts, ar kuru iestāde atteikusi apmierināt pieteicēja prasījumu, ir vērtējams vienīgi kā lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas rezultāts, tas ir, priekšnoteikums, lai persona varētu vērsties tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, bet šī nelabvēlīgā administratīvā akta atcelšana nav patstāvīgs pieteikuma priekšmets.*

Šāda nostādne izriet no apstākļa, ka atteikuma izdot labvēlīgu aktu, kas ir negatīvs administratīvais akts, atcelšana nedod pieteicējam labumu, kuru viņš vēlas iegūt, piemēram, invalīda statusu. Tādu dod vienīgi labvēlīga akta izdošana.

Līdz ar to atteikuma izdot labvēlīgu administratīvo aktu tiesiskums pārbaudāms, skatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, nevis vērtējams kā patstāvīgs prasījums par administratīvā akta atcelšanu (skatīt www.at.gov.lv publicēto tiesas sprieduma SKA 14-2007 tēzes) .”

[9] Ņemot vērā tiesas praksi, tiesa konstatē, ka prasījums pēc būtības ir par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru Pieteicējam Atbildētājs piešķirtu *(izīrētu)* vienistabas dzīvokli ar ērtībām un atlīdzinātu morālo kaitējumu Ls 100000,-.

[10] Ar lietas materiāliem tiesa konstatē turpmāk norādītos faktiskos apstākļus.

2006.gada 8.februārī Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisija pieņēma lēmumu Nr.28 (punkts 8.1.3) *(lietas 3.lapa)* piedāvāt Pieteicējam vienistabas dzīvokli bez ērtībām, nosakot tam sociālo statusu, pamatojoties uz likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām" 5.panta pirmo daļu, 10.panta trešo daļu un Rīgas domes 2005.gada 12.jūlija saistošo noteikumu Nr.6 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība" 4.3.2.apakšpunktu.

Neapmierināts ar iepriekšminēto lēmumu *(neapmierināja, ka tiek piešķirts dzīvoklis bez ērtībām),* Pieteicējs ar pieteikumu 2006.gada 24.aprīlī vērsās Administratīvajā rajona tiesā par Lēmuma atcelšanu.

Pamatojoties uz tiesas sēdē sniegtajiem Pieteicēja paskaidrojumiem un tiesā 2008.gada 29.aprīlī saņemto prasības precizējumu *(lietas 74.-75.lapas)* tiesa secina, ka lietā ir strīds, vai Atbildētājam ir pienākums piešķirt Pieteicējam vienistabas dzīvokli ar ērtībām. Attiecīgi tiesas vērtējumā, tiesai jāvērtē vai Atbildētājam ir pienākums nodrošināt Pieteicēju ar vienistabas dzīvokli ar ērtībām, attiecīgi, vai ir tiesību normās noteikts, ka Atbildētājam būtu uzlikts minētais pienākums.

[11] Tiesa konstatē, ka pašvaldību kompetenci iepriekšminētajā jautājumā regulē likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" (turpmāk arī – Likums) normas *(Likuma 1.pants: Šis likums nosaka, kuras personas ir tiesīgas saņemt palīdzību dzīvojamo jautājumu risināšanā, kā arī kārtību, kādā tiek sniegta palīdzība iedzīvotājiem dzīvokļa jautājumu risināšanā).*

Savukārt Likuma 14.pantā noteikts, ka

(1) Pirmām kārtām ar dzīvojamo telpu nodrošināmas:
1) personas, kurām saskaņā ar likumu „Par dzīvojamo telpu īri" sniedzama palīdzība gadījumos, ja tās tiek izliktas no īrētās dzīvojamās telpas un ja tās ir:
a) maznodrošinātas personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu vai ir invalīdi,
b) maznodrošinātas personas, ar kurām kopā dzīvo un kuru apgādībā ir vismaz viens nepilngadīgs bērns, aizgādnībā esoša persona, maznodrošināta pensijas vecumu sasniegusi persona vai maznodrošināta persona, kura ir invalīds,
c) pašvaldības teritorijā dzīvojošas citas personas, kuras pieder pie tās pašvaldības domes (padomes) noteiktās personu kategorijas, kurām pašvaldība sniedz palīdzību, ja tās tiek izliktas no īrētās dzīvojamās telpas;
1^{1}) politiski represētās personas, kuras tiek izliktas no dzīvojamās telpas likuma „Par dzīvojamo telpu īri" $28.^{2}$ panta pirmajā daļā, $28.^{3}$ panta pirmajā daļā vai $28.^{4}$ panta otrajā daļā paredzētajā gadījumā, ja to lietošanā nav citas dzīvojamās telpas;
2) personas, kuras tiek izliktas no tām piederoša dzīvokļa, ja uz dzīvokļa īpašumu ir vērsta piedziņa sakarā ar maksājumiem par pakalpojumiem, kas

saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, mājas uzturēšanu, ekspluatāciju un remonta izdevumiem un ja tās ir:
a) maznodrošinātas personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu vai ir invalīdi,
b) maznodrošinātas personas, ar kurām kopā dzīvo un kuru apgādībā ir vismaz viens nepilngadīgs bērns, aizgādnībā esoša persona, maznodrošināta pensijas vecumu sasniegusi persona vai maznodrošināta persona, kura ir invalīds,
c) politiski represētās personas, ja to lietošanā nav citas dzīvojamās telpas;
3) bērni bāreņi un bērni, kuri palikuši bez vecāku gādības un audzināti bērnu aprūpes un audzināšanas iestādē, audžuģimenē vai pie aizbildņa, — pēc tam, kad beigusies viņu uzturēšanās bērnu aprūpes un audzināšanas iestādē, audžuģimenē vai pie aizbildņa, vai arī tad, kad viņi beiguši mācības izglītības iestādē, ja viņiem nav iespējams likumā noteiktajā kārtībā iemitināties agrāk aizņemtajā dzīvojamā telpā;
4) repatrianti, kuri izceļojuši no Latvijas laikā līdz 1990.gada 4.maijam un kuriem nav iespējams likumā noteiktajā kārtībā iemitināties pirms izceļošanas no Latvijas aizņemtajā dzīvojamā telpā, vai repatrianti, kuri dzimuši ārvalstīs vai izceļojuši no Latvijas pēc 1990.gada 4.maija un izceļošanas brīdī bijuši nepilngadīgi;
4^1) maznodrošinātas politiski represētās personas;
[...].

Pamatojoties uz lietas materiāliem un procesa dalībnieku paskaidrojumiem, tiesa secina, ka lietā nav strīda, ka Pieteicējs ir politiski represētā persona *(lietas - 77.lapa)*, kā arī ka Pieteicējam piešķirts *(lietas 76.lapa)* maznodrošinātās personas statuss. Ņemot vērā, ka Pieteicējs ir dzimis 1924.gada 15.augustā, tad attiecīgu uz lietas izskatīšanas laiku secināms, ka Pieteicējs ir sasniedzis arī pensijas vecumu *(83 gadu vecumu)*.

Pamatojoties uz iepriekšminētajā tiesību normā noteiktajiem nosacījumiem un iepriekš konstatētajiem apstākļiem *(pensijas vecums, maznodrošinātā statuss un politiski represētā persona)*, secināms, ka Pieteicējs ir nodrošināms pirmām kārtām ar dzīvojamo telpu.

[12] Likuma 14.panta septītajā daļā noteikts, ka „Pašvaldības domei (padomei) ir tiesības pirmām kārtām ar dzīvokli nodrošināt arī personas, kuras dzīvo denacionalizētā vai likumīgajam īpašniekam atdotā mājā un lietojušas dzīvokli līdz īpašuma tiesību atjaunošanai, un personas, kuras dzīvo dzīvoklī, kura īpašnieka maiņa notikusi līdz likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" spēkā stāšanās brīdim valsts īpašuma konversijas rezultātā vai starpsaimniecību uzņēmumu privatizācijas rezultātā un kurš nav privatizēts likumos „Par kooperatīvo dzīvokļu privatizāciju" un „Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" noteiktajā kārtībā, un kuras lietojušas dzīvokli dzīvojamās mājas īpašnieka maiņas brīdī. Nosacījumus minēto personu nodrošināšanai ar dzīvojamo telpu, kā arī kārtību, kādā tās tiek atzītas par tiesīgām saņemt šo palīdzību, nosaka attiecīgā pašvaldības dome (padome) saistošajos noteikumos."

Ņemot vērā, ka Pieteicēja dzīves vieta ir Rīgas pašvaldības administratīvā teritorija, tad attiecīgi minētajā teritorijā ir spēkā Rīgas domes 2005.gada

12.jūlija noteikumi Nr.6 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība" *(turpmāk – Noteikumi).*

No lietas materiāliem *(lietas 3.lapa)* ir secināms, ka Pieteicējs 2002.gada 13.jūnijā ir reģistrēts Rīgas domes 13.reģistrā *(sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas īrēšanai)*.

Noteikumu 4.35.1. noteikts, ka dzīvojamās telpas ar ērtībām piedāvā 1., 13. reģistrā minētajām politiski represētajām personām un daudzbērnu ģimenēm.

No Noteikumu nosacījumiem tiesa secina, ka piedāvājuma izteikšana notiek saskaņā ar Noteikumos noteikto proporciju piedāvājumu izteikšanā.

Tiesa konstatē, ka Atbildētājs Lēmumā ir secinājis, ka Pieteicēja sociālā situācija nav uzlabojusies un ka nepieciešams dzīvoklis sociālajā mājā, jo viņam nav patstāvīgas dzīvesvietas. Tiesas vērtējumā minētie Atbildētāja secinājumi ir pamatoti.

Tiesa kritiski vērtē Atbildētāja viedokli, ka Pieteicējam lietderīgāk būtu piedāvāt vienistabas dzīvokli bez ērtībām. Minēto Atbildētājs ir pamatojis ar Atbildētāja Pieteicēja dzīves vietā pārbaudēs *(lietas 65.-67.lapas)* konstatēto, ka Pieteicējs dzīvo nekoptā, nolaistā vidē, mājā kur visas telpas piepildītas ar atkritumu konteineros atrastām mantām un gultas vietai izbrīvēti ir 2m^2. Konstatēts, ka Pieteicējs galvenokārt mitinās šķūni, kurā ar aizkaru atdalīta daļa telpas, kur uz lāvas ierīkota guļamvieta bez matrača. Tiesa secina, ka lietā nav dokumentu, kas apliecinātu, ka Pieteicēja rīcība *(bezdarbība)* ir par iemeslu vides nesakoptajam stāvoklim, kā arī nav pierādījumi, ka minētās konteinerā atrastās mantas ir Pieteicēja savāktās, jo vairāk ka Pieteicējs „mitinās" uz mutvārdu piekrišanas pamata pie tālas radinieces *(lietas 67.lapa)*. Ņemot vērā Pieteicēja vecumu, maznodrošinātā un politiski represētās personas statusu tiesas vērtējumā Atbildētājs ir nepamatoti secinājis, ka Pieteicējam lietderīgāk būtu piedāvāt vienistabas dzīvokli bez ērtībām pamatojoties tikai uz iepriekšminētajiem apsvērumiem un konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem.

2008.gada 6.februārī Atbildētājs pieņēma lēmumu Nr.92, ar kuru nolēma atcelt Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2006.gada 8.februāra lēmumu. Iepriekšminētais tiesas vērtējumā norāda, ka attiecīgi tiesai nav pamata lemt par Lēmuma atcelšanu, un tiesvedība daļā par administratīvā akta atcelšanu ir izbeidzama. Tomēr iepriekšminētā lēmuma atcelšana liek tiesai secināt, ka Pieteicējam netiek piedāvāts pat vienistabas dzīvoklis bez ērtībām.

Ņemot vērā iepriekšminēto un secināto, tiesas vērtējumā nav pieļaujama situācija, ka Pieteicējs no Atbildētāja puses nav saņēmis nekādu sociālo palīdzību.

Likuma 4.panta pirmajā daļā noteikts, ka jautājumu par sociālo dzīvokļu un sociālo dzīvojamo māju veidošanu izlemj pašvaldība, ņemot vērā tās administratīvajā teritorijā dzīvojošo sociāli maznodrošināto (trūcīgo) un sociāli mazaizsargāto personu (ģimeņu) pieprasījumu, kā arī pašvaldības iespējas. Attiecīgi tiesa secina, ka lai noteiktu kādu un kādā apjomā ir iespējams sniegt Pieteicējam palīdzību dzīvokļa jautājumā, tiesas ieskatā tam ir nepieciešama operatīvā informācija par pašvaldības resursiem *(kādi dzīvokļi ir pieejami, utt.),*

attiecīgi tiesa ieskatā minētā jautājuma izvēles brīvība ir atstājama Atbildētāja kompetencē.

Pamatojoties uz iepriekšminētajām tiesību normām un apsvērumiem, tiesa secina, ka Atbildētājam ir jāuzdod atkārtoti izvērtēt iespēju piedāvāt Pieteicējam dzīvojamo telpu *(dzīvokli)* atbilstošu 13. reģistrā reģistrēto personām noteikto kritēriju ietvariem.

[13] Pieteicējs pieteikuma precizējumā papildina ar jaunu prasījumu: lūdz sāpju naudu Ls 100000,- apmērā. No Pieteicēja prasījuma papildinājuma *(sūdzības, lietas 74.-74.lapas)* un paskaidrojuma tiesas sēdē secina, ka minētais prasījums ir jāvērtē kā atlīdzinājums par morālo kaitējumu, kas Pieteicējam nodarīts ar valsts pārvaldes darbību laika posmā no 1940.gadiem līdz šim brīdim.

Administratīvā procesa likuma 92.pantā noteikts, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Tiesa secina, ka saskaņā ar iepriekšminēto tiesību normu Pieteicējam ir tiesības prasīt atlīdzību par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu kas viņam nodarīts ar konkrētu administratīvo aktu vai noteiktas iestādes faktisko rīcību.

Minētajā gadījumā tiesas vērtējumā lietas ietvaros pieteikuma priekšmets ir labvēlīga akta izdošanas pienākuma uzlikšana Rīgas domei, nevis nekonkrētu valsts pārvaldes iestāžu rīcības izvērtēšana dažādos laika periodos, attiecīgi secināms, ka minētais Pieteicēja prasījums neattiecas uz izskatāmo lietu. Pamatojoties uz iepriekšminēto tiesa secina, ka Pieteicēja prasījums par sāpju naudu Ls 100000, -apmērā ir atstājams bez izskatīšanas.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 253. - 254.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa,

nosprieda:

izbeigt tiesvedību *M.B.*, pieteikumu daļā par Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijas 2006.gada 8.februāra lēmuma Nr.28 (punkts 8.1.3) atcelšanu.

Atstāt bez izskatīšanas *M.B.* pieteikumu daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Uzlikt par pienākumu Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijai 60 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atkārtoti izvērtēt iespēju piedāvāt *M.B.* dzīvojamo telpu *(dzīvokli)*.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnesis (paraksts) A. Vīksne

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnesis _____ A. Vīksne
Rīgā, 2008.gada 10.jūnijā